

Dalia Kassem från Halal-tv – snart färdig läkare

»Jag tar alltid patienten i hand«

En muslimsk kvinna, med täckande sjaal som endast låter ansiktet framträda och som ber fem gånger per dag, kan mycket väl arbeta som läkare i Sverige. Det anser Dalia Kassem, en av huvudpersonerna i ett av 2008 års mest omdebatterade tv-program: Halal-tv.

När Dalia Kassem var sex månader flydde familjen krigets Libanon och hamnade så småningom i Lycksele i Västerbotten. Efter ytterligare sex år fick Dalia en present som kom att påverka hela hennes framtid. Det var en leksakslåda med medicinska instrument, och fantasin väcktes om att en gång, när hon blev vuxen, utbilda sig till läkare. Fantasin hölls vid liv och övergick i en realistisk målsättning i takt med åren i grundskola och gymnasiet.

Nu är Dalia 23 år och går den nionde terminen på läkarprogrammet vid Uppsala universitet. Helst vill

hon specialisera sig inom kirurgi och på sikt arbeta med traumapatienter.

– Jag har sett krigets effekter i bland annat Libanon, och det är i en sådan miljö jag som läkare skulle kunna göra mest nytta. Jag kan tänka mig att i framtiden arbeta för Läkare utan gränser, säger Dalia.

Dalia Kassem var en av tre muslimskt troende kvinnliga huvudpersoner i Halal-tv, som sändes som en serie i SVT hösten 2008. Halal står för »det tillåtna« enligt islamisk rätt. Dalias egen förklaring till sin medverkan i serien var »viljan att låta muslimska kvinnor ta ett steg in i mediavärlden«.

– Medias bild av muslimska kvinnor är oftast mycket negativ och vinklad, och jag ville visa det positiva. Trots att det blev en ganska turbulent debatt i media är Halal-tv inget jag ångrar. Jag tycker jag uppnådde det jag ville, det har jag förstått av de positiva kommentarer jag får på gatan och i mejl, säger Dalia.

BLIVANDE LÄKARE

Dalia Kassem, rättrogen muslim och snart läkare i den svenska sjukvården, försöker följa de regler som är förenade med hennes religion. Men i en klinisk situation tar hon alltid patienten i hand för att skapa trygghet hos den som ska undersökas.

Foto: Peter Örn

Debatten tog fart efter det att hennes två kolleger i Halal-tv avstått från att skaka hand med en gäst, ekonomen och samhällsdebattören Carl Hamilton, och i stället hälsat med sina händer mot bröstet. Hamilton kände sig kränkt och uttryckte sin upprördhet över att inte bli bemött på ett »svenskt sätt«. Dalia tog vid just det tillfället gästen i hand, men även hon praktiserar ibland det muslimska sättet för kvinnor att hälsa.

– Det beror helt på situationen. Jag tar till exempel alltid patienten i hand under läkarutbildningens kliniska moment; det skapar en trygghet för patienten som i sig är så viktig, att den uppväger det negativa i att det avseendet inte helt kunna följa min religiösa tro.

I övrigt försöker även Dalia Kassem följa de religiösa regler som förväntas av en rättrogen muslim, vilket under den kliniska delen av läkarutbildningen oftast inte inneburit några svårigheter. Dalia har redan avverkat bland annat urologi, kirurgi och internmedicin, och hon har haft placeringar på flera sjukhus i Mellansverige. Sjalen, som täcker allt utom ansiktet, bär hon alltid utanför hemmet. Bönen fem gånger per dag försöker hon också fullfölja, liksom fastan under ramadan.

– Jag får aldrig något negativt bemötande från sjukvårdspersonalen. Kommer det frågor så är det på grund av nyfikenhet, som hur jag exempelvis gör med operationsmössan när jag samtidigt bär sjal. Nu finns det operationsmössor som i princip är heltäckande, även halsen, och som jag alltid använder. Under mössan bär jag då en mindre sjal.

Bönerna ska egentligen utföras vid speciella tider på dygnet, och det har inneburit vissa problem eftersom sjukhusen saknar bönerum för muslimer.

– Jag får ta igen de böner jag missat under dagen när jag kommer hem. Men det vore bra om det fanns bönerum på sjukhuset så jag kunde be under de »uttatta tiderna«.

Även patienterna reagerar nästan alltid positivt, uppger Dalia.

– De få gånger jag mött negativa reaktioner har jag i viss mån förstått det; det kan vara patienter som legat länge på akuten och väntat, som har ont och är frustrerade och låter fördomar komma till ytan då de ser mig. De tror att sjalen är ett uttryck för förtryck, trots att jag själv valt att bära den.

Läkaryrket innehåller inga moment eller situationer som skulle göra det svårare för Dalia, så som muslimsk kvinna, att utöva det jämfört med en icke-muslim, säger hon.

– Gud vill att vi ska utbilda oss och göra gott för andra människor. Därför måste jag ibland göra avkall på vissa regler som andra muslimer alltid följer. Då jag arbetar direkt med patienter bär jag liksom den övriga personalen kortärmat av hygieniska skäl för

VÄCKTE KÄNSLOR

Programmet Halal-tv blev livligt omdebatterat 2008. En av de tre programledarna var Dalia Kassem, i mitten på bilden.

Foto: Dan Hansson/Scanpix

INGEN ÄNGER

»Halal-tv är inget jag ångrar. Jag tycker att jag uppnådde det jag ville«, säger blivande läkaren Dalia Kassem. »Medias bild av muslimska kvinnor är oftast mycket negativ och vinklad, och jag ville visa det positiva.«

Foto: Peter Örn

att kunna sprita händer och underarmar. Jag tar i hand för att inge trygghet, och så vidare.

– Antingen är man troende muslim, eller inte troende. Man kan inte vara »lite troende«. Och är man troende får man göra så gott man kan för att följa sin tro, säger Dalia.

Som framtida läkare kan det kanske vara en fördel även på ett svenskt sjukhus att visa sin religiösa tillhörighet som muslimsk kvinna, tror Dalia Kassem.

– Många muslimska patienter känner större trygghet då de träffar mig, jämfört med om de möter en icke-muslim. Det kan man känna på deras blickar. Dessutom talar jag själv arabiska och patienten kan därför lättare göra sig förstådd om han eller hon är invandrare från ett arabiskt land.

– Men jag tror att det är ganska vanligt att invandrare drar sig alltför länge innan de över huvud taget söker sig till sjukvården. Kommer de från krigshärjade länder, så som min egen familj, känner de att det finns mycket som är värre än ohälsa. De hittar på sina egna förklaringar till att de mår dåligt, förklaringar som kan vara helt orealistiska, säger Dalia.

Dalia Kassem har annars en positiv bild av den svenska sjukvårdens bemötande av muslimska patienter, så till vida att de inte blir särbehandlade på grund av sin religiösa tro.

– Ingen som jag känner har i alla fall blivit särbehandlad. När det någon gång uppstår situationer så handlar det om svårigheter i kontakten mellan läkaren och patienten. Läkaren kan exempelvis känna sig osäker, och kanske har fördomar om vilka sorts frågor han eller hon kan ställa, säger Dalia.

Peter Örn
frilansjournalist